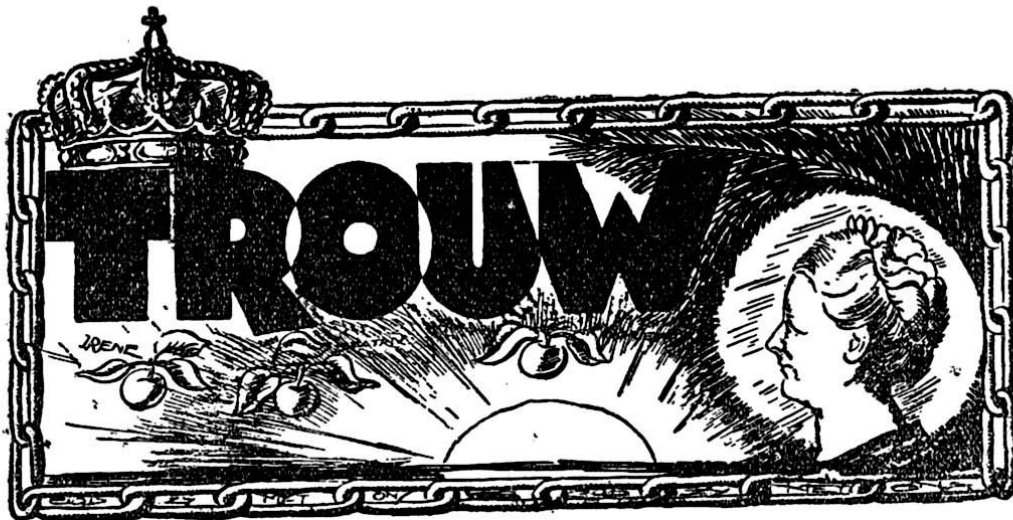

2e JAARGANG No. 14

26 September 1944

DE SLAG BIJ ARNHEM DUURT VOORT.

De Algemeene toestand.

Zelden hebben we een week beleefd zoo spannend als de voorbijgegane. Met een fabelachtig elan en met groote onverschrokkenheid priemde de Geallieerde legerleiding een lange scherpe stillette in het Duitsche militaire lichaam om de Duitsche rijksverdediging in het hart te treffen. In ademlooze spanning zagen wij toe. Zou het lukken? Eindhoven? Ja! Grave, de Maas? Ja! Nijmegen, de Waal? Ja! Een grandioos succes. De Waalbrug over de breedste der Nederlandsche stroomen, viel de onzen ongeschonden in handen. Toen kwam de tegenvaller. Voor Arnhem bleef de dolk steken. Een oogenblik scheen de zaak nog te zullen mislukken. De dappere Engelsche parachutisten, op den noordelijken oever van den Rijn, moesten het hoofd bieden aan een groote overmacht van den vijand. Maar zij hielden stand. Elders in dit nummer treft men van dezen heldenstrijd een beschrijving aan.

De gebrachte officers zijn echter niet tevergeefs. Het contact met het oprukkende tankleger kon nog te elfder ure tot stand worden gebracht en de hoop dat de overgang over de drie groote rivieren zal worden geforceerd en dat de toegang tot de Noord-Duitsche laagvlakte zal worden opengebroken heeft weer een deugdelijke grond.

Inmiddels is het duidelijk geworden, dat in het Zuiden en Oosten van ons land en aan de Veluwezoom de strijd om Deutschland uitgevochten wordt. Een harde strijd. Want de Duitschers verdedigen zich hier gelijk langs heel de Siegfriedlinie, van de Bourgondische poort tot aan Arnhem uiterst taai. Ons hart gaat uit naar de door dit oorlogsgeweld getroffen. In het bijzonder gedenken wij degenen die op onzen vaderlandschen grond verbloeden mede om onze vrijheid. Die vrijheid wordt duur betaald. Maar vier jaar bezetting hebben ons geleerd dat die prijs niet te hoog is.

De slag bij Arnhem duurt voort. God geve de onzen een spoedige overwinning.

De vernieling van onze havens.

Terwijl in het Zuiden en Oosten van ons land de oorlog woedt, is de Duitscher in Holland bezig onze havens, onze dokken, onze

werven, onze kranen, ons industriele apparaat te vernietigen. Voor miljoenen guldens heeft de vijand in de afgelopen week vernietigd. De geheele week door hoorde men in Amsterdam de ontploffingen, waardoor onze handel en scheepvaart en daarmee onze toekomstige welvaart zwaar worden getroffen. In Rotterdam is het zelfde proces aan den gang.

Met bitterheid in het hart hebben wij deze — in een voor Duitschland immers toch reeds verloren oorlog — zinloze verwoesting gade geslagen.

Het ergste is echter dat er Nederlanders zijn, die aan dit onzalig bedrijf hebben medegewerkt. Arbeiders, die voor zes gulden het stuk de gaten graven voor de dynamietladingen, ingenieurs, die de Duitschers wegwijs maken om de vernietiging zoo doeltreffend mogelijk te doen geschieden.

De Nederlanders dienen te begrijpen dat zij in geen enkel opzicht mee mogen werken aan deze maatregelen. Men mag ook de Duitschers niet helpen om het eene te vernietigen in de hoop dat zij daardoor het andere zullen sparen. Dat is principieel verkeerd, want wij mogen niet aan vernielingen meedoen. Het is bovendien tactisch onjuist, want daardoor geeft men den Duitscher precies zijn zin. Bij de combinatie van de Deutsche demonie en Nederlandsche deskundigheid trekt Nederland aan het kortste eind.

Staakt toch alle collaboratie!

De Spoorwegstaking

De staking is een succes. Hulde aan allen, die zich zoo stipt aan de gegeven orders van de regeering hebben gehouden.

De Duitschers zitten ermee en pogen thans het spoorwegpersoneel weer aan het werk te krijgen. Zij doen dat natuurlijk weer op de van ouds bekende wijzen, door bedreigingen en door beloften.

Een derde argument is dat de spoorwegstaking alleen maar zou werken ten nadeele van de Nederlandsche voedselvoorziening. In sommige bladen is een bericht opgenomen in dien geest.

Dit is een volstreckte leugen. De spoorwegstaking is een ontzettende benadeeling van het Deutsche militaire vervoer. Tengevolge van de spoorwegstaking kunnen thans geen werkkrachten op groote schaal naar Duitschland en naar het front gevoerd worden. De razzia's, die verleden Zaterdag in het Westen van het land begonnen zijn, moesten dan ook stop gezet worden.

Het Deutsche personeel kan niet overweg met ons ingewikkelde systeem van wissels en seinen op onze stations met nauwe toegangswegen. Zij kunnen, afgezien van het feit, dat zij te weinig en te onbekwaam zijn, ons spoorwegnet niet exploiteeren. Daarom willen de Duitschers onze spoorwegmannen terug hebben.

Trapt daar niet in. Het argument van de voedselvoorziening is onzin. Als de Duitschers over vervoermiddelen beschikken brengen zij geen voedsel naar onze groote steden, maar slepen zij het eruit. In Amsterdam zijn groote loodsen die vol levensmiddelen zitten door de Duitschers ondermijnd. Het verzoek om het voedsel eruit te mogen halen is door deze onverlaten geweigerd en deze zelfde lieden pogen nu het spoorwerpersoneel weer aan het werk te krijgen onder het voorwendsel, dat het om de voedselvoorziening gaat.

Maar de spoorwegmannen hebben het door! Het gaat nu niet om eten, het gaat om een oorlog te winnen. De spoorwegmannen staan aan het front en zij zullen de Geallieerden bij Arnhem zeker niet in den steek laten.

Naar Indië

De Regeering heeft bekend gemaakt dat onmiddellijk na haar terugkeer een aanvang zal worden gemaakt met het mobiliseeren van strijdkrachten voor de bevrijding van Indië.

Daarbij zullen twee wegen worden bewandeld. In de eerste plaats zullen vrijwilligers worden opgeroepen en vervolgens zal er dienstplicht voor Indië komen. Wij juichen beide zaken toe. Het is noodzakelijk dat er dienstplicht voor Indië komt opdat niemand zich aan zijn plicht zal kunnen onttrekken. Tevens is het van groot belang dat vrijwillige dienstneming bevorderd wordt. Indië heeft vooral belang bij menschen die voor Indië voelen, die begrijpen dat Indië voor Nederland een roeping is, dat wij een eereschuld aan Indië hebben. Die menschen komen door vrijwillige dienstneming naar voren. Daarna komt dan de dienstplicht. De vrijwilligers zullen een positie krijgen onderscheiden van die der dienstplichtigen. Wij hopen hier later nog weer op terug te komen.

Geen liefdadigheid

In het bevrijde Eindhoven is de gedachte gelanceerd een steunfonds te stichten om de nagelaten betrekkingen van hen, die, deelnemend aan het verzet, zijn omgekomen, niet onverzorgd te laten.

De bedoeling is natuurlijk goed. En er is ook alle reden dat er na den oorlog een orgaan tot stand komt dat de stoffelijke en zedelijke belangen van deze slachtoffers kan behartigen.

Er worde echter beslist voor gewaakt, dat de zorg voor deze menschen zou worden een kwestie van liefdadigheid of armenzorg of steuncomité's of iets dergelijks.

Naar onze meening moet aan de weduwen en weezen van hen, die bij het binnenlandsch verzet zijn gesneuveld of gedood, evenals aan die van gesneuvelde militairen, van overheidswege een pensioen worden toegekend. En dat pensioen moet niet een minimaal pensioen zijn, maar een behoorlijk pensioen.

Het zou een onverdraaglijke gedachte zijn, dat weduwen en weezen van de dappersten van ons volk zouden worden aangewezen op milddadigheid van particuliere instellingen. De eer van ons volk is ermee gemoeid, dat hier een bevredigende wettelijke regeling tot stand komt.

Heldenmoed der Engelschen bij Arnhem

Een correspondent van de B.B.C. gaf via Radio Oranje het eerste beeld van den zwaren heroischen strijd bij Arnhem, dat de heldenmoed van de strijdende Engelschen helder in het licht stelt:

Toen op Zondag 17 September de eerste luchtlandingstroepen bij Arnhem neerkwamen, gingen zij recht op de groote verkeersbrug af. Ze konden die brug niet veroveren, maar een aantal slaagde erin door te dringen tot de brug aan de stadszijde. Ze deden een aanval met de bajonet en handgranaat op een Duitsche bunker. De bunker vloog in de lucht, maar de Engelschen konden niet op de brug doordringen, omdat de Duitschers recht op hen af schoten vanaf den zuidelijken oever. De Britten verschansten zich toen bij de voet van de brug en in den nacht van Zondag op Maandag werd een hoofdgroep samengedrongen in een schoolgebouw vlak aan den oever van den Rijn. Vandaaruit bestreken zij de brug in haar volle lengte.

Op Maandagavond zetten de Duitschers hun mortieren op het schoolgebouw en ze poogden de Engelschen uit te rooken, door de belendende huizen in brand te steken. Op Dinsdagmorgen posteerden de Duitschers drie zware tanks op dertig meter afstand van het schoolgebouw, waar de Engelschen nog in zaten. Salvo op salvo werd gelost, maar de

Engelschen bleven erin zitten. Één Britsche parachutist kroop langs de goot, totdat hij van boven af een Duitsche tank met een bom buiten gevecht kon stellen.

Dinsdagavond stichtten de Duitschers nieuwe branden rondom de school. De Engelschen hielden het gebouw, doordat ze brandblusschers op het dak hadden gezet. In den nacht van Dinsdag op Woensdag werd de toestand critiek. Allen die nog loopen konden besloten de school te verlaten en te probeeren zich door de Duitsche linies heen te breken naar de groep, die bij de rivier was bij Oosterbeek. Van de vijftig man, die er oorspronkelijk waren, waren er vier gedood en een en twintig gewond. In vijf minuten hadden zij er weer vier gewonden bij. Slechts een handvol mannen bereikte het doel. De anderen vielen Woensdagmiddag om drie uur in Duitsche handen.

De brug was dus niet veroverd. Maar al den tijd dien de mannen bij de brug hadden volgehouden, waren de Duitschers niet in staat geweest via de brug versterkingen te zenden naar het Zuiden, naar Nijmegen. Als dat handjevol Engelsche parachutisten niet van Zondag tot Woensdagmiddag bij de brug te Arnhem was blijven zitten, dan was de brug te Nijmegen waarschijnlijk niet Woensdagavond door de Engelschen en Amerikanen veroverd.

Al die dagen hadden de Engelschen ook op andere plaatsen om en bij Arnhem een zwaren strijd gevoerd. Op Dinsdag waren ze in drieën gesplitst. De groep bij de brug in Arnhem en dan een tweede groep over de rivier heen in de Betuwe. Van hen werd na Dinsdag niets meer gehoord. De derde groep, de grootste, met het hoofdkwartier, zat 5 km. verder westelijk, richting Oosterbeek tegen den Rijn aan. Er zaten ook nog parachutisten tusschen de Rijnbrug en het vliegveld Deelen. Toen die zagen, dat ze niet bij de brug konden komen, maakten zij rechtsomkeert en hakten zich al vurend een weg terug in de richting van Deelen. Velen sneuvelden. Op Woensdag hadden de luchtlandings-troepen bij Oosterbeek een bruggehoofd met een omtrek van een paar km. Of ze dit konden houden hing af van de versterkingen, die hen konden bereiken. Op Donderdag werden Poolsche parachutisten neergelaten, maar die kwamen in de Betuwe terecht.

Het weer werd van uur tot uur slechter: regen en laaghangende wolken. De medicamenten waren practisch op. Iedere kogel moest gespaard worden. Aan voedsel kregen de mannen een zesde van hun normale rantsoenen. Het ergste was, dat het bruggehoofd zoo klein bleef en dat aanzienlijke deelen van de wapenen, die omstreeks die dagen afgeworpen werden, binnen de Duitsche linies vielen.

Al dien tijd lagen de Engelschen onder een moorddadig vuur uit zware machinegeweren, mortieren, 88 m.m. geschut, tanks. Het aantal Britsche dooden en gewonden nam voortdurend toe. Van dag tot dag moest het bruggehoofd ingekrompen worden, omdat er niet genoeg mannen meer waren om den ganschen omtrek ervan te bemannen. Iedereen zat in de frontlijn, piloten van de zweefvliegtuigen, stafofficieren, oppassers, koks, verplegers.

Maar op Vrijdag kregen ze bericht, dat het tweede leger op weg was om hen te verlossen. En eindelijk in den nacht van Zaterdag op Zondag kwam het eerste contact tot stand.

Komt ge, zoo schreef de Engelsche correspondent van de B. B. C. Allen Wood, die bij de luchttroepen in Arnhem is, komt ge later iemand tegen, die u zegt, dat hij met de luchttroepen bij Arnhem heeft meegevochten, neem dan gerust je pet voor hem af, want dat is één van het slag kerels, dat Engeland groot gemaakt heeft.

Het handjevol strijders, dat vier jaar geleden den luchtslag om Engeland won, zal in roem gelijk genoemd worden met het handjevol strijders, dat stand hield bij Arnhem.